

ritverhaal

bezwaren
den boom
slang en
ijn wegge-

en minder
neening is,
is verstand
heeft,
node geen

us in alle
Generale
ter dat de
e vergade
beziinnen,
meent, dat
spontantie
de bespre-
moeten af-
ste plaats
n houding
en ander
ehoudt, tot
ig;
het sub 1
can voegen
de bekende
nomen, en
n aan wat

or de J. C.
de de uit-
wijl zij niet
overigens
n
t
eft voldaan
roken vor-

enen meer
handelen."

over de
zich een

woorden:
het sub
thehoud
lissing,
ende bij
3 geno-
t grond-
deze zal

er Synode
leelen, dat
en ernstig
woord van
shelderd of
chtig uit-
aard zullen
ter voor-
en naar

inzake
t Gen. 2
dit, dat de
ler Synode
ghedshalve
deze ook
wat hij
ig, door de
uikt).

Brussaard

chtig van

id kon ma-
ig genomen

dit inhoud.

noemde be-
n van wat

chuiten.

ankelijk bij
spraken der
des goeds
ou, en den

dschap ken-

hen de Sy-

het aan-
en.

waren over-
igen minder

kken, waar
aangetoond,
ard hiervoor

onjuist zou-

a gevoeglijk
et, dan zou
oordenstrijd.

zijn.

van behan-
elkerken en
er kon men

t een grond-

principe van het kerkrecht raakt. Men kan het wel aan den tijd overlaten dit bezwaar te vervluchten. Immers, het heeft de geschiedenis onzer Gereformeerde Kerken tegenover zich.

Het ernstigste is misschien nog, dat Ds Brussaard als zijn meening uit, dat de uitspraak der Synode geen centrale waarheid betreft. Inderdaad toch is dit wel het geval. Het ging om het Schriftgezag! En als gevolg daarvan de vraag of onze kerken zouden worden opengezet voor leervrijheid of niet. Het moet betreurd, dat Ds Brussaard dit tot op heden nog niet doorziet.

Maar, waar hij zelf op die punten zuiver staat, waar hij van een disputabel stellen of zoo iets niet wil weten, daar kan het feit, dat zijn oog niet zoo scherp ziet als de Synode, geen motief zijn, om met zijn verklaring geen genoegen te nemen.

Daarbij komt nog, dat hij zelf verklaart „zich bij een en ander neer te leggen“.

Ook het recht, dat hij zich voorbehoudt, tot het indienen van een voorstel tot hereeniging, kan hem kwalijk worden ontzegd.

Dat recht heeft iedereen.

Het behoefde niet te worden bedongen.

Het spreekt vanzelf.

Wij zijn er hartelijk mee ingenomen, dat althans deze zaak uit de voeten is.

Reeds lazen wij in een blad het woord „compromis“ in verband met de verklaring van Ds Brussaard.

Maar daarvan is in de eerste verte geen sprake. Ds Brussaard heeft zich zonder enig voorbehoud gevoegd naar de beslissing der Synode.

De tegenstelling tusschen Dr Geelkerken en Ds Brussaard springt in het oog.

De verklaring, welke Dr Geelkerken niet wilde ondertekenen, heeft Ds Brussaard mutatis mutandis eigener beweging afgelegd.

Na de vele teleurstellende kerkelijke processen, is de afloop van deze zaak een verkwikking.

— Hoop op hereeniging?

Op dezelfde classicale vergadering deed Ds Brussaard het volgende voorstel:

„De classis besluit aan de Particuliere Synode te verzoeken bij de Generale Synode van 1927 het voorstel te doen tot het benoemen van een commissie, die op de basis der gevoerde correspondentie Brussaard—Ridderbos alsnog door samenspreking met de bezwaarde en geschorste of afgezette broeders, bestaande misverstanden zoekt uit den weg te ruimen om zoo mogelijk langs dezen weg tot herstel der diep-betreurenswaardige breuk te komen.“

Begrijpelijkwijze werd dit voorstel niet aanstonds in behandeling genomen.

Het mooie er in is, dat de hoop op hereeniging het ingeeft.

In het algemeen moet die hoop bij ons allen leven.

En dan niet slechts de hoop op hereeniging met hen, die pas van ons heengingen, maar op hereeniging met en vereeniging van alle Gereformeerden.

Geeft men zich echter rekenschap van den grond voor die hoop, dan denken wij er wel een beetje anders over dan Ds Brussaard.

Hij schijnt te meenen, dat de korrespondentie tusschen Prof. Ridderbos en hem een basis voor hereeniging zou kunnen zijn.

Wij kunnen tot onzen spijt dit gevoelen niet deelen.

In deze wordt de bedoelde korrespondentie door hem wel wat overschat.

Heeft hij ergens in de schismatieke pers gelezen, dat men in die korrespondentie een nieuw licht of een nieuw lichtpunt zag?

De bezwaren bij hen, die van ons scheidden, zijn van geheel anderen aard dan die van Ds Brussaard.

Wijl Ds Brussaard dit verschil niet onderkent, is hij te optimistisch gestemd.

Er zou heel wat bij de schismatieke broeders moeten veranderen, heel wat teruggenomen moeten worden, eer het tot hereeniging zou kunnen komen.

Een kompromis begeeren wij tot geen prijs.

Tenzij zij ons uit Gods Woord kunnen overtuigen, dat wij dwalen, moeten onze kerken op haar standpunt blijven staan.

Alleen in den weg van overtuiging is hereeniging mogelijk.

En heeft de Synode niet reeds alles in het werk gesteld om te overtuigen?

Onze kerken zullen zeker niet nalaten daarmee door te gaan.

Of dit echter kan geschieden op de wijze, welke Ds Brussaard bepleit, is een andere vraag, waarover wij ons op dit oogenblik nog niet uitlaten.

— Nederlandsche Gereformeerde Kerken?

Hier en daar zagen wij de schismatieke gemeenten benoemd als Nederlandsche Gereformeerde Kerken.

Maar nergens vonden wij nog den officiële naam van dien naam.

Zoodra die gezeven wordt, laten wij onmiddellijk onze aanduiding van „schismatiek“ varen.

Niet omdat wij met dat laatste woord iets krenkends bedoelen.

Het is ontleend aan de officiële kerkelijke taal. Maar omdat wij gaarne iemand noemen, zooals hij genoemd wil wezen.

— Acta der voortgezette Synode.

Thans zijn ook de Acta der Voortgezette Synode verschenen.

Niet alleen vindt men hier ingezonden stukken, die nooit in eenig blad werden gepubliceerd, maar men heeft hier ook alle rapporten bijeen.

Men krijgt er zoo eenig idee van, hoe hard er op de Synode is gewerkt.

Met de vorige Acta vertegenwoordigen deze een schat, welke in de toekomst steeds grooter historische waarde zal krijgen.

Wat ons in deze Acta trof is het sober gebruik van hoofdstukken.

De Synode komt als synode, de Gereformeerde Kerken als gereformeerde kerken te voorschijn.

Moet dit soms dienen om zoowel onze Kerken als haar Synode te bewaren bij de nederigheid?

— Afgedaan.

Op onze vraag aan Mr Knibbe, waar wij hadden beweerd, dat de Synode nooit een „persoonlijk aanvaarden“ mocht eischen, ontvingen wij van hem een ingezonden stuk, waarin hij ook een andere zaak ter sprake brengt en dat hij onverkort opgenomen wenscht te zien.

Tot onzen spijt kunnen wij ook voor hem van onzen regel om geen ingezonden stukken over deze materie te plaatsen, niet afwijken.

Wel hopen wij op dat andere punt evenals op vorige vragen, welke hij ons stelde, een volgend maal te antwoorden.

Nu bepalen wij ons tot het punt in kwestie.

Wat hij dienaangaande schrijft, willen wij letterlijk overnemen. Het is van dezen inhoud:

„Wat overigens Uwe opmerking betreft, dat nooit door U is beweerd, dat het „persoonlijk aanvaarden“ van de zintuiglijke waarneembaarheid der beide Paradijsboomen meer was dan de Synode mocht eischen, hebt U volkomen gelijk. Het blad stond, toen ik mijne bewering neerschreef, niet meer tot mijne beschikking, terwijl ik het niet, overeenkomstig mijn bedoeling, tijdig kon bemachtigen, om wat ik uit mijn herinnering neerschreef, te controleren. Het spijt mij, dat de bewuste zinsnede des ondanks is blijven staan. Ik meende overigens, nadat ik mijn vergissing bemerkte had, in het stuk zooals het achtensvolgens in „Woord en Geest“ werd gepubliceerd, geen veranderingen meer te mogen aanbrengen. Aan de Redactie van „Woord en Geest“ zal ik echter verzoeken dit stuk op te nemen.“

U zult hopelijk mijne betuigingen van leedwezen voor deze vergissing wel willen aanvaarden.“

Natuurlijk nemen wij met deze ridderlijke bekentenis gaarne genoegen.

Daarmee is deze zaak voor ons afgedaan.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Jes. 40:22a en Job 26:7b.

S. te O. P. schreef met het volgende:

In „De Reformatie“ van 8 Oct. wordt gesproken over het Antieke of te wel het Bijbelsche Wereldbeeld.

Nu heb ik in de Christ. Encyclop. Deel II, bij „Heelal“, ook van het Bijbelsche wereldbeeld gelezen, en hetgeen Dr Schouten daar poneert is wel aardig te lezen. Maar de tekening, die er bij geplaatst is, kan ik kwalijk als het Bijbelsche wereldbeeld beschouwen. In sommige teksten moge een voorstelling gegeven worden, welke naar die tekening toeneigt, er zijn toch bij aandachtige lezing der H. Schrift ook wel andere plaatsen te vinden, b.v. Jes. 40:22a:

„Hij is het die daar zit boven den kloop der aarde“. Of vooral Job 26:7b: „Hij hangt de aarde aan een niet“.

Gaarne zag ik over die beide plaatsen door u een weinig licht ontstoken in verband met het Bijbelsche wereldbeeld. Hoe hebben we ons die uitspraken te denken? Begrepen de tijdgenooten van Job en Jes. niets van den inhoud dier woorden? Ja, sterker nog, wisten Job en Jes. zelfs niet, bij het uitspreken of neerschrijven dier woorden, wat zulks inhield?

Tot mijn spijt, heb ik het nummer van „De Reformatie“ van 8 Oct. op dit oogenblik niet onder mijn bereik, en kan ik niet met wat daar over het z.g.n. Bijbelsche wereldbeeld geschreven werd, derhalve geen rekening houden.

S. vergeve het me daarom, zoo ik onverhoopt iets zeggen mocht wat hij daar reeds las.

In de eerste plaats wilde ik dit zeggen, dat men niet dat schermen met „het Bijbelsche Wereldbeeld“, naar het me voorkomt voorzichtiger moet wezen dan velen het tegenwoordig zijn.

Dat woord „wereldbeeld“ gaapt zoo wijd.

Het bedoelt niets minder dan een belijnde — een beeld kan, dunkt me, toch kwalijk onbelijnd zijn — dan een belijnde en afgeronde voorstelling van dat enorme en onmetelijke, dat we gewoon zijn het „heelal“ te noemen. Een voorstelling — niet maar van dit of dat deel van het heelal, maar van het geheel, in al zijn onderscheidene deelen afzonderlijk en in de onderlinge verhouding dier deelen, die maakt, dat ze één geheel zijn.

Wat mij betreft, ik denk, dat onze oude kantteekenaars het bij het rechte eind hadden, toen ze aantekenden, dat Job en de Psalmdichter beide ons te verstaan willen geven, dat het God-almachtig is, die door Zijn mogendheid onze aarde haar bestand geeft.

V.

F.

Ik denk, dat de man nog geboren moet worden, die uit gegevens in de H. Schrift, zulk een compleet wereldbeeld weet op te bouwen.

Zeker, we vinden in de Schrift verschillende voorstellingen, een voorstelling van dit en een voorstelling van dat, die iets hebben van trekken van een wereldbeeld.

Maar een wereldbeeld?

En dan nog iets.

En dat zwaarder weegt.

Ook al was het mogelijk uit de verspreide kosmische voorstellingen, die we bij verschillende personen in de H. Schrift aantreffen, aangevuld door andere congruente voorstellingen bij tijdgenooten, onder Israël of desnoods onder heidensche volken, een soort van antiek-Oostersch of oud-Israëlitisch wereldbeeld saam te stellen — dan nog zouden we niet het minste recht hebben, dat het „Bijbelsche Wereldbeeld“ te noemen.

De Bijbel is het Woord van onzen God.

Bijbelsch is alleen wat behoort tot den inhoud van het Woord Gods, wat deel is van de openbaring Gods.

Al wat in den Bijbel voorkomt, is daarom nog niet Bijbelsch.

Niemand zal b.v. woorden van goddeloozen of van den duivel zelf, of zelfs de schijnvrome redenen van Job's vrienden Bijbelsch noemen, omdat ze in den Bijbel voorkomen.

Bijbelsch is alleen wat de Bijbel, als het Woord Gods, ons leert en dus normatief stelt.

Men zou alleen van een Bijbelsch wereldbeeld kunnen spreken, als de Bijbel ons een bepaalde voorstelling van het heelal gaf, en ons die als de eenig-juiste en -ware voorhield.

En dat doet, voorzover ik weet, de Heilige Schrift niet.

Ze doet nooit een poging om ons een beeld van de wereld te teekenen, waarvan we zouden kunnen zeggen: dat is nu het Bijbelsche wereldbeeld.

Ze spreekt wel van dingen, die voor ons op het gebied der kosmologie (der wereldkennis) liggen; maar ze spreekt daarvan steeds of in de taal van het gewone menschenleven, of in die der dichterlijke voorstelling, nooit in die van den geoloog (aardkundige) of den astronoom (sterrekundige).

Deze dingen meende ik, al dwong het schrijven van S. me daartoe niet rechtstreeks, even te moeten zeggen, omdat ze ons helpen kunnen, bij al dat groote gebaar over het z.g.n. Bijbelsche wereldbeeld, de nuchterheid te bewaren.

En nu kom ik dan tot de vragen van S. over Jes. 40:22a en Job 26:7b.

In Jes. 40:22a lezen we van den Heere: „Hij is het, die daar zit boven den kloop der aarde“.

Hij meent daarin, in strijd met het „antieke wereldbeeld“, dat men den Bijbel wel poogt op te dringen de voorstelling van de aarde te vinden als van een bol.

De Statenvertaling geeft daartoe inderdaad aanleiding.

„k Hoop echter, dat het m'n vrager geen al te groote teleurstelling zal zijn, dat ik hem deze illusie ontnemen moet.“

Het woord, dat de grondtekst hier heeft, doet n.l. — al durf ik niet zeggen, dat het de vertaling door „kloop“ of „bol“ beslist uitsluit — in elk geval in de eerste plaats, aan een gebogen, tot zichzelf terugkerende lijn of cirkel denken.

Prof. Ridderbos vertaalt het, in zijn „Korte Verklaring“ van Jesaja, dan ook door „het rond der aarde“, en onze St. Overzetting zelf gaf het in Spr. 8:27 weer door „cirkel“ en in Job 22:14 door „omweging“ (kringloop).

Iets anders is het met het woord van Job in hfdst. 26:7b: „Hij hangt de aarde aan een niet“.

Inderdaad een merkwaardige uitspraak.

Want hoe men het ook wende of keere, ze bewijst, dat Job zich de aarde daarbij dacht als vrijzwevend in de onmetelijke ruimte.

Wie zich de aarde in het z.g.n. „Bijbelsche wereldbeeld“ denkt als rustende op eigenlijk gezegde pilaren en fundamenteën, mag er zijn kracht op beproeven, deze voorstelling van Job er een plaats in te geven.

Misschien zal hij vooraf reeds in de moeite komen met de kwestie of, naar het „Bijbelsche wereldbeeld“, de aarde „hangt“ gelijk Job zegt, of ergens op rust, gelijk we lezen in Ps. 24:2 en Ps. 104:5.

Wat mij betreft, ik denk, dat onze oude kantteekenaars het bij het rechte eind hadden, toen ze aantekenden, dat Job en de Psalmdichter beide ons te verstaan willen geven, dat het God-almachtig is, die door Zijn mogendheid onze aarde haar bestand geeft.

V.

F.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Het parlementaire stelsel.

I.

Het parlementaire stelsel mag zich in ons land, al evenmin als elders, in bijzonderen bloei verheugen.

Zeer zeker hebben zij gelijk, die van een ernstige